

gjøre med det? Han vil sagtens tænke over det. Og naar han saa har tænkt over det, hvad vil han saa gjøre? Vil han saa komme til Thinget og sige: Denne Plan mener jeg bør vi vedtage for det lærde Skolevæsenis Fremtid, eller vil han sige: Nei jeg vil ikke gaae til Rigsdagen, jeg skriver nu en Betænkning til Kongen, faaer Hans Majestæt til at sætte sit Navn under den, og saa beholder jeg den gamle Myndighed til at tumle med Skolevæsenet, som Ministerne altid have bildt sig ind at have haft, og som Rigsdagen volig har tiet stille til, hvilket netop er Ulykken, thi derved have vi faaet den megen Uro og Uorden ind i Skolevæsenet, haade det lærde og Almue-skolevæsenet, som for Tiden er tilstede. Seg vil nu slet ikke stemme for disse Penge, men allermindst vil jeg gjøre det, uden at den ærede Minister her bestemt vil erklære: Seg anseer ikke Ministeriet for besøiet til at træffe nogen organisatorisk Foranstaltning enten med Hensyn til det lærde eller Almue-skolevæsenet, uden forsaavidt det gjøres ad Lovgivningens Vej og bliver sanctioneret af Rigsdagen. Vi have haft allfor megen Ulykke af den Magt og Myndighed, som Ministeriet har tiltaget sig i Skolevæsenet, og som vi Andre have tiet stille til. Det Spørgsmaal, som jeg her har fremsat, kunde maaffee den ærede Minister være saa artig at bevare, om han troer sig i Besiddelse af en saadan Magt, og om han agter at bruge den. Der er et andet lille Forslag, — ja nu kan jeg ikke finde det, det er Nr. 37, er der Nogle, der sige — som angaaer en forhøiet Betaling for Eleverne paa Statsseminarierne. Det maa jeg paa det Bestemteste være imod, for det er dog i Reglen fattige Folks Børn, der komme derhen, og de have meget lidt Naad til at flasse sig den fornødne Existens. Hvad Pengegevinsten angaaer for Staten, da er det et reent forsvindende Spørgsmaal, og jeg vil ikke være med, om nogen privat Speculant skulde tænke derved at vinde et Par Clever mere. I den Grad er jeg ikke mod Statsseminarierne; jeg vil have de private og Statsseminarierne stillede lige. (Stemmer: Høiere!) Ja, nu er jeg færdig.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Det ærede Medlem, der nu satte sig, paastod, at jeg ingen skolekyndig Mand havde i Ministeriet at henvende mig til for at faae gode og praktiske Raad i Skolesager. Deri tager det ærede Medlem meget feil; det er paa ingen Maade Tilfældet. Naar han vil argumentere for, at jeg selv er af denne Mening, desfra, at jeg vil have en Bevilling til Undersøgelser om Virkningen af den i 1850 og senere foretagne Forandring ved Undervisningen i de lærde Skoler, saa tager det ærede Medlem ogsaa feil i at argumentere paa denne Maade, thi det er klart, at jeg kan have en meget sagkyndig og dygtig Billedning i mit Ministerium hos de Mænd, der arbeide der, men ved Siden deraf kan jeg dog ønske at kjende en Opfattelse, der er heelt forskjellig fra den, der findes i Ministeriet, forinden jeg træder frem og handler. Dette er en Tanke, der er berettiget. Naar det ærede Medlem spurgte, hvad jeg vilde gjøre, naar jeg fik Udbyttet af disse Undersøgelser, om jeg da vilde tænke derover, saa maa jeg sige: Ja, det vil jeg naturligvis, men jeg vil rigtignot ogsaa gjøre mere Brug deraf. Men naar han dernæst siger, om jeg vil afgjøre Sagen ad Administrationens Vej eller komme til Rigsdagen og forelægge den disse Forandringer til Vedtagelse, ja, saa kan jeg her virkelig ikke svare Andet end, at der er Ting, som jeg finder det meest naturligt at henvende sig til Rigsdagen om — der kan være Ting, som det, om man end ikke er i Tvivl om dem, dog kan være meget naturligt at henvende sig til Rigsdagen om, fordi man vil sætte denne Iffand til at yttre sig derom; man vil saa at sige have Rigsdagens Assistance med Hensyn til at føre dem ind i Livet — men paa den anden Side har jeg en meget tydelig Følelse af, at der her er et ikke lidet Omraade, som langt bedre egner sig til at afgjøres administrativt end gjennem Lov; thi vil man afgjøre mange af disse Ting gjennem Lov, vil Resultatet blive, at man ikke kan faae dem forandrede uden at sætte hele Lovgivningsapparatet i Bevægelse, medens Sagen ifølge sin egen Natur kan være af den Bessaffenhed, at den egentlig ikke egner